

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Магістр	Форма навчання	Денна/заочна	Навчальний рік/семестр	2023/2024 I/1. семестр
----------------------	---------	----------------	--------------	------------------------	------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Теорія та соціологія виховання
Кафедра	Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти
Освітня програма	ОПП 01 Освіта/Педагогіка, 013 Початкова освіта, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семинарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): <u>обов'язкова</u> Кількість кредитів: 3 Лекції: 18 Семинарські/практичні заняття: 10 Самостійна робота: 62 Вид контролю: іспит
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Орос І. І. канд. педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Поллої Каталін Дезидерівна, доктор філософії з галузі педагогіки, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти pallay.katalin@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	<i>Міждисциплінарні зв'язки:</i> Загальна педагогіка, Вступ до спеціальності, Дидактика, Історія педагогіки.
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	<i>Анотація</i> Мета дисципліни «Теорія та соціологія виховання» – націлити майбутнього спеціаліста на аналіз запропонованого матеріалу для його подальшого теоретичного і практичного використання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є виховання як соціальний процес. Основні завдання вивчення дисципліни «Теорія та соціологія виховання»: • розглянути сутність виховання як соціального явища та його функції в системі соціального розвитку особистості;

- мати уявлення про концепції соціології виховання;
- проаналізувати особливості виховання як соціально-педагогічного феномену;
- розглянути виховання як чинника соціалізації особистості у соціальне середовище.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати:

- теоретико-методологічні засади соціології виховання як наукової дисципліни;
- особливості виховання як соціального явища;
- концепції сучасного виховання як чинника соціалізації особистості;
- специфічність виховання як соціального інституту;

вміти:

- виявляти та аналізувати соціальні механізми виховання як соціального явища;
- діагностувати сучасні моделі соціалізації у конкретних соціальних ситуаціях;
- використовувати індивідуальну взаємодію «вихователя» з «вихованцем» як основи соціальної взаємодії;
- використовувати методи збору соціологічної інформації для діагностування та аналізу стану та значення виховання як соціального інституту у сучасному соціумі.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК2. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК11. Здатність відповідально приймати рішення з урахуванням соціальних і етичних цінностей та правових норм.

ЗК13. Здатність спілкуватися державною мовою.

ЗК14. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК15. Здатність працювати самостійно й автономно, виявляючи ініціативу та підприємливість.

ЗК16. Здатність до оволодіння сучасними знаннями для самовдосконалення й розвитку загальної та професійної культури.

Фахові компетентності.

ФК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ФК-2. Здатність застосовувати вітчизняний і зарубіжний досвід у справі шкільництва; аналізувати, порівнювати та узагальнювати педагогічну діяльність педагога; здатність професійної самоосвіти, особистісного зростання, удосконалення подальшого педагогічного розвитку.

ФК-3. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток психолого-педагогічних процесів у системі початкової освіти та підвищення професійної майстерності вчителя.

ФК-6. Здатність здійснювати партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу.

ФК-11. Здатність провадити адміністративно-управлінську діяльність; здатність провадити управлінську діяльність на засадах нормативно-організаційного, фінансово-господарського, правового механізмів діяльності початкової школи; здатність організувати внутрішньо-професійну й міжпрофесійну взаємодію вчителів початкової школи; здатність виявляти та створювати умови, що сприяють підвищенню мотивації вчителів до ефективної педагогічної діяльності; здатність використовувати індивідуальні та групові методи ухвалення рішень в управлінні початковою школою, забезпечувати якість управління всіх сфер діяльності закладу освіти.

ФК-14. Здатність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування рідною, державною та однією з іноземних мов.

ФК-15. Здатність розробляти та реалізовувати стратегії, тактики й техніки взаємодії з людьми, що засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень, організувати спільну діяльність для досягнення суспільно значущих цілей, орієнтованих на прогрес.

Програмні результати навчальної дисципліни

ПРН-1. Володіти законодавчою базою щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування початкової освіти в Україні. Називати міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку.

ПРН-2. Знати нормативно-правові документи, що регламентують діяльність закладу загальної середньої освіти; напрями діяльності (адміністративна, методична, контролююча, проектна, освітня, виховна, фінансово-господарська тощо) вчителя початкової школи, функціональні обов'язки; права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу; обсяг і функції роботи вчителя початкової школи; принципи адміністрування та управління; умови і передумови функціонування закладу загальної середньої освіти.

ПРН-7. Володіти уміньми і навичками забезпечення організації освітнього процесу в навчальному закладі загальної середньої освіти з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу в умовах двомовного середовища.

ПРН-11. Виявляти та формулювати проблеми, визначати об’єкт та предмет дослідження, формулювання мету та гіпотезу дослідження, визначати основні поняття; володіння методами збирання даних відповідно до гіпотез, створення масивів емпіричних даних, опрацювання різноманітних джерел повідомлень тощо, повага авторських прав; підбирати і використовувати універсальні та спеціальні методи дослідження; створювати, передавати та упроваджувати результати дослідження у практику.

ПРН-17. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

ПРН-18. Оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, екологічної, духовної, морально-естетичної, педагогічної цінності.

ПРН-19. Готовність до систематичного підвищення своєї професійно-педагогічної майстерності; уміти усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей, бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; володіти навичками самоудосконалення, уміти використовувати механізм самооцінки власних досягнень.

Основна тематика дисципліни

Змістовий модуль 1

Базові питання теорії виховання і процеси формування людини

Тема 1. Предмет теорії виховання, її місце в системі педагогічних наук. Головні принципи виховання. Головні закони теорії виховання;

Тема 2. Процеси формування людини: соціалізація, виховання та освіченість. Процес теорії виховання. Відмежування виховання від негативних процесів формування людини.

Тема 3. Необхідність і можливості виховання.

Змістовий модуль 2.

Базові питання теорії виховання. Напрями та методи виховання (Для чого виховуємо?, чим виховуємо?, як виховуємо?)

Тема 1. Головні цілі виховання: інтелектуальне виховання, моральне виховання, трудове виховання, фізичне виховання, естетичне виховання, екологічне виховання, виховання до сімейного життя, сексуальне виховання, патріотичне виховання.

Тема 2. Основи педагогічної методики. Вимоги, переконання, практика, бесіда, лекція, дискусія, наслідування прикладу, перевірка та оцінка.

Тема 3. Спеціальні освітні проблеми дітей. Діти з обмеженими фізичними властивостями. Діти із соціально незахищених категорій. Діти, які важко піддаються вихованню. Діти-роми із соціально незахищених категорій. Здібні діти. Специфіка виховання дітей – представників нацменшин.

Змістовий модуль 3.

Соціологія виховання як наука

Тема 1. Теоретичні засади соціології виховання як наукової

	<p>дисципліни; Тема 2. Особливості сучасного соціального середовища та характер його впливу на виховання особистості; Тема 3. Соціальні механізми виховання та формування поведінки людини. Змістовий модуль 4. Виховання як соціальний феномен Тема 1. Соціальні характеристики та завдання сучасного виховання; Тема 2. Концепції та моделі сучасного виховання; Тема 3. Індивідуальна педагогічна взаємодія як основа реалізації завдань виховання.</p>																												
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Теорія та соціологія виховання» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS / ECTS</p> <table border="1" data-bbox="501 891 1445 1733"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90–100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>82–89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>75–81</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>64–74</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60–63</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35–59</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0–34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table> <p>Відповіді на семінарських заняттях (усна відповідь, відповіді на запитання викладача, презентація, написання конспекту) – 20 балів. Самостійна робота – 15 балів. Контрольна робота – 25 балів. Усний екзамен – 40 балів Загалом – 100 балів. До екзамену допускаються студенти, які відвідували лекційні та семінарські заняття, опрацювали рекомендований мінімум</p>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90–100	A	відмінно	зараховано	82–89	B	добре	75–81	C	64–74	D	задовільно	60–63	E	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																										
90–100	A	відмінно	зараховано																										
82–89	B	добре																											
75–81	C																												
64–74	D	задовільно																											
60–63	E																												
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни																										

	<p>навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, виконали запропоновані реферативні роботи, і накопили 60 балів на протязі одного семестру.</p> <p>Важливою передумовою допуску до іспиту є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки.</p> <p>У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з курсу «Теорія та соціологія виховання» застосовуються такі методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; - методи письмового контролю: письмове тестування, модульна контрольна робота, реферат, есе; - методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.
Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	<p><i>Політика щодо академічної доброчесності.</i></p> <p>Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача.</p> <p>Положення про академічну доброчесність в ЗУІ Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗУІ</p> <p><i>Технічне та програмне забезпечення</i></p> <p>Викладання навчальної дисципліни «Теорія та соціологія виховання» відбувається на основі таких складових методичного забезпечення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • друквані джерела, що відображають зміст науки (підручники, посібники, монографії, публікації у фахових виданнях); • електронні джерела, що відображають зміст науки, • контрольні тести та практичні завдання. • мультимедійні презентації до навчальних занять • навчальні відеофільми, відеофрагменти лекцій, практичних, вивозних заходів у ЗВО.
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> • Нормативно-правова база (Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, листи Міністерства освіти і науки України) <p><i>Основна література:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Дрогобич: Коло, 2012. 326 с. 2. • Волкова Н.П. Педагогіка. Навч.пос.для студ . К.: Академія, 2003. 616 с. 3. • Державний стандарт початкової освіти. URL: Державний стандарт початкової освіти. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartupochatkovoyi-osviti • Дубасенюк О.А. Практикум з педагогіки. К.: Центр навч. літ., 2004. 483 с.

	<ul style="list-style-type: none"> • Закон України «Про освіту» (2017). URL: http://www.osvita-konotop.gov.ua/zakonukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.htm • Закон України «Про освіту» (2017). URL: http://www.osvita-konotop.gov.ua/zakonukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.htm • Кузьмінський А.І., ВовкЛ.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. К.: Знання. Прес, 2006.423 с. • Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. К.: Знання - Прес, 2003. 415 с. • Friedrich W. Kron (1997): Pedagógia. Budapest, Osiris Kiadó • Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, p.424. • Trencsényi László (1994): Nevelés és társadalom, Magyar Művelődési Intézet és Mikszáth Kiadó, Salgótarján p. 216 • Bábosik István (2004): Neveléstudomány. Osiris. Budapest • Zrinszky László (2002): Neveléstudomány. Műszaki könyvkiadó. Budapest
--	---